

De noodzaak van discussies over *degrowth* in het Zuiden: bewijsmateriaal uit India

BROTOTI ROY

Alvast sinds de eerste *Post-Growth-Conferentie* in Brussel in september 2018 is binnen de Europese beleids-sferen de bereidheid toegenomen om de verschillende strategieën op zijn minst serieus te bespreken en zo een einde te maken aan de focus op economische groei en naar positieve postgroei-visies te gaan.

Het narratief in het Globale Zuiden blijft echter overwegend over groei en ontwikkelingsidealen gaan. Ontgroei wordt vaak meteen aan het begin van een gesprek afgewezen, omdat het verkeerd begrepen wordt. Ontgroei staat voor het herpolitiseren van het debat over sociaal-ecologische gelijkheid en rechtvaardigheid door sociaal en ecologisch welzijn centraal te stellen in de economische besluitvorming. Het vraagt om een *ander* soort samenleving, niet om *minder* van de huidige.

Maar zelfs nadat dit eerste misverstand is opgehelderd, worden nog steeds twee primaire argumenten telkens naar voren gebracht: de tweeledige kwestie van het vergroten van de werkgelegenheid en het verminderen van de armoede. In discussies over

het afstappen van groei-afhankelijkheid in het Globale Zuiden is het dominante tegenargument telkens opnieuw: hoe kunnen we er zelfs maar aan denken om af te stappen van groei als er zo'n hoge werkloosheid en armoede is in het Zuiden? De vragen zijn juist, maar groei als antwoord is gewoon verkeerd.

De mythes: multidimensionale ongelijkheid en jobloze groei

De manier om deze argumenten te ontcrachten is door de vraag om te draaien. Ik zal dat hier doen in de Indiase context. Zodra we kritisch kijken naar hoeveel jobs er zijn gecreëerd en hoezeer de armoede is verminderd door de groei van het BBP, ontstaat er een ander beeld van het land, wat serieuze discussies over ontgroei mogelijk maakt.

Stijging van multidimensionale ongelijkheid

In februari 2018 publiceerde Oxfam India het *India Inequality Report 2018*, getiteld *Widening Gaps*¹, met een gedetailleerde beschrijving over de toename van de ongelijkheid in India. Het betwistte de bewering dat India een land is met weinig ongelijkheid,

naar internationale maatstaven. Door informatie uit primaire enquêtes en secundaire gegevens werd aangetoond dat de algemene trends in consumptie, uitgaven, inkomen en rijkdom India tot een van de meest ongelijke landen ter wereld maken. De ongelijkheid is niet alleen groot, maar is de afgelopen drie decennia nog toegenomen.

Het algemene beeld is dat de ongelijkheid sinds 1991 is toegenomen. Het is belangrijk op te merken dat 1991 het jaar was waarin in India liberale economische hervormingen werden doorgevoerd, met een meer groeigericht beleid. In 2021 bezat de rijkste 1% van de Indiërs ongeveer 41% van de totale rijkdom. Het gaat echter verder dan rijkdom aangezien het ook gaat over toegang tot basisvoorzieningen zoals gezondheidszorg, onderwijs, voeding, enz., waardoor er sprake is van multidimensionale ongelijkheid. Het rapport benadrukt dat het belangrijk is zich af te vragen hoe de winsten van economische groei worden verdeeld over geografische gebieden en over de meest kwetsbare delen van de samenleving.

Het narratief dat het Globale Zuiden moet groeien zonder zich zorgen te maken over hoe de winst van deze groei wordt verdeeld, moet altijd worden betwist.

Het Globale Zuiden is geen homogene samenleving. De elites in het Globale Zuiden leven niet veel anders dan die in het Globale Noorden. De interieurs van luxe winkelcentra, of die nu in Delhi, Dubai, Durham, of Dublin staan, lijken allemaal op elkaar. Het narratief dat het Globale Zuiden moet groeien zonder zich zorgen te maken over hoe de winst van deze groei wordt verdeeld, moet altijd worden betwist. En als we dit eenmaal beginnen te betwisten zal het niet moeilijk zijn om te zien dat het groeiverhaal nooit gericht is geweest op gelijke

en rechtvaardige verdeling onder alle klassen van de samenleving. Dit maakt een pleidooi voor *degrowth* in het Globale Zuiden mogelijk, dat erop aandringt om af te stappen van de afhankelijkheid van groei en zich te richten op welvaart en welzijn voor iedereen.

Deze discussies vinden al plaats in verschillende vormen. In januari 2023 publiceerde Oxfam een rapport, genaamd *Survival of the Richest*², waarin staat dat naar schatting 80% van de Indiase burgers voorstander is van hogere belastingen voor de rijken. Vergelijkbare schattingen werden ook gevonden in andere regio's van het Globale Zuiden.

Het jobloze groeisyndroom

Een van de grootste zorgen van de huidige regering in India zijn de vele claims en rapporten die wijzen op het gebrek aan groei in het land.

In september 2018 publiceerde het *Centre for Sustainable Employment* van de Ajim Premji University in Bengaluru het rapport *State of Working India 2018*³ als een samenwerking tussen academici, journalisten, beleidsmakers en activisten. Uit dit rapport bleek dat ondanks de hoge economische groei het aantal gecreëerde jobs minder dan wenselijk is. Momenteel is de verhouding van de groei van de werkgelegenheid tegenover de groei van het bbp minder dan 0,1. Er is een toename van onderbezetting, werkloosheid en informele werkgelegenheid. Hiernaast gaat

de loonstijging niet mee met de productiviteit en de economische groei, wat nog een reden is voor bezorgdheid. De COVID-19-pandemie heeft dit alleen maar erger gemaakt. Het rapport *State of Working India 2021*⁴, uitgebracht in mei 2021, laat zien dat de inkomens gedaald zijn voor een groot deel van de werknemers. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke toename van de armoede, waarbij jongere werknemers en vrouwen onevenredig zwaar worden getroffen.

Oneindige groei op een eindige planeet is onmogelijk, en de sociale en ecologische schade veroorzaakt door ongelijkheid en verloedering zal onomkeerbaar zijn, waardoor er niets meer zal doorsijpelen.

Dit alles benadrukte nog eens hoe economische groei niet als wondermiddel kan worden gebruikt.

Het trickle-down-effect

Ondanks al het empirisch bewijs en de duizelingwekkende cijfers, is het enige argument dat altijd naar voren wordt gebracht dat van het *trickle-down*-effect, of de Kuznetscurve. Eenvoudig gezegd betekent het dat we economische groei zijn gang moeten laten gaan, zelfs als dat enorme ongelijkheden creëert, omdat de groei uiteindelijk zal doorsijpelen. Deze theorie werd later ook overgenomen voor het milieu in wat bekend werd als de Milieu-Kuznetscurve, die zegt dat we ons geen zorgen hoeven te maken over een toename van milieuvervuiling, omdat zodra de 'juiste' hoeveelheid groei is bereikt, de milieuschade ook zal stoppen. De huidige milieu-urgentie als gevolg van de druk op planetaire grenzen en de alarmerende klimaatverandering hebben ertoe bijgedragen om groei op zich in vraag te stellen. Oneindige groei op een eindige planeet is onmogelijk, en de sociale en ecologische schade veroorzaakt door ongelijkheid en verloedering zal onomkeerbaar zijn, waardoor er niets meer zal doorsijpelen.

Vandaar dat er, hoewel langzaam, een duidelijke belangstelling is voor het bespreken van post-groei-visies in het Globale Zuiden. Al in 2014 werd in New Delhi een tweedaags seminarie georganiseerd, waaraan ongeveer honderdveertig mensen deelnamen, over groei, groene groei en ontgroei in India. Onderzoekers, activisten, beleidsmakers en studenten kwamen er samen om te debatteren over beleidsvisies voor het land. Het boek getiteld *Post Growth Thinking in India: Towards*

Sustainable Egalitarian Alternatives, samengesteld door Julien-Francois Gerber en Rajeswari Raina en gepubliceerd in 2018, heeft deze discussies naar een prominenter niveau getild. Het bevat essays van eminente wetenschappers, activisten en beleidsmakers over postgroei- en ontgroei-visies voor India. Afgelopen september nam ik zelf deel aan een ander

dergelijk evenement in New Delhi getiteld *Post-/De-growth or Reinventing Life: Prospects and Projects*⁵, een driedaagse workshop om samen na te denken over postgroei-visies in de Indiase context.

Alleen de tijd zal ons leren of *degrowth* een beweging zou kunnen zijn die het Globale Zuiden bereid is over te nemen of om allianties mee aan te gaan. Het is alleszins duidelijk dat het in sommige kringen in India serieus wordt beschouwd als iets dat het bespreken en debatteren waard is, omdat de problemen van sociaal-ecologische ongelijkheid en onrechtvaardigheid wereldwijd gemeengoed zijn. De gesprekken in het Europees Parlement en de vele focusgroepen over de verschillende aspecten van postgroei, zullen zeker een stimulans zijn om dergelijke debatten in verschillende regio's in het Globale Zuiden verder te zetten en te bevorderen.

Dit artikel is de Nederlandstalige versie van een artikel uit het cahier *Imagining Europe Beyond Growth* dat Denktank Oikos realiseerde samen met de Green European Foundation en het European Environmental Bureau, naar aanleiding van de Beyond Growth Conference 2023.

Vertaling uit het Engels: Lara Ferrante.

BROTOTI ROY is postdoctoraal onderzoeker aan de Autonome Universiteit van Barcelona en de Midden-Europese Universiteit. Ze is medevoorzitter van Research&Degrowth en medeoprichter van het Degrowth India Initiative.

Noten

1. Himanshu (2018). Widening Gaps: India Inequality Report 2018. Oxfam India. Available at <https://www.oxfamindia.org/sites/default/files/WideningGaps_IndiaInequalityReport2018.pdf>.
2. Martin-Brehm Christensen et al (2023). Survival of the Richest: How we must tax the super-rich now to fight inequality. Oxfam International. Available at <<https://www.oxfam.org/en/research/survival-richest>>.
3. Amit Basole (2018). State of Working India 2018. Centre for Sustainable Employment, Azim Premji University, Bengaluru. Available at <<https://cse.azimpremjiuniversity.edu.in/state-of-working-india/swi-2018/>>.
4. Amit Basole et al (2021). State of Working India 2021: One year of Covid-19. Centre for Sustainable Employment, Azim Premji University, Bengaluru. Available at <<https://cse.azimpremjiuniversity.edu.in/state-of-working-india/swi-2021/>>.
5. Himanshu (2022). "TM4 Workshop "Post-/De-growth or Reinventing Life: Prospects and Projects", 20-22 September 2022". ICAS:MP. 26 August 2022. Available at <<https://micasmp.hypotheses.org/9800>>.